

LANDEN VAN EUROPA

Oekraïne

1 Vlag

2 Ligging op Europese kaart

Oekraïne (letterlijk: "grensland") is een land in Oost-Europa dat in het zuiden grenst aan de Zwarte Zee en de zee van Azov (de kustlijn is 2782 kilometer lang), in het oosten aan Rusland, in het noorden aan Wit-Rusland en in het westen aan Polen, Slowakije, Hongarije, Roemenië en Moldavië.

3 Oppervlakte

Oekraïne is na Rusland het grootste land van Europa. De oppervlakte is 603.700 vierkante kilometer. Dat is 14,5 keer Nederland.

4 Bevolking

Het aantal inwoners bedraagt 45.700.395. Gemiddeld wonen er 75,7 mensen op een vierkante kilometer.

5 Hoofdstad en enkele belangrijke steden

De hoofdstad is Kiev (met 2,6 miljoen inwoners). Ten noorden van de hoofdstad Kiev ligt Tsjernobyl waar zich in 1986 een nucleaire ramp voltrok.

Andere steden zijn: Bijna 70% van de mensen woont en leeft in steden, de overigen op het platteland. De grootste van de 454 steden in Oekraïne zijn (behalve de hoofdstad Kiev): Charkov (1,5 miljoen inwoners), Dnjepropetrovsk (1,1 miljoen inwoners), Odessa (1 miljoen inwoners), Donetsk (1 miljoen inwoners), Zaporizja (800.000 inwoners), Lviv (700.000 inwoners).

6 Geschiedenis: globale perioden, belangrijkste personen

In de 9e-13e eeuw was in gedeelten van het huidige Oekraïne, Wit-Rusland en Rusland het Kievse Rijk gevestigd, opgericht door de Varjagen uit Scandinavië, die onder andere handel dreven op Constantinopel. In 988 werd het Byzantijnse christendom geïntroduceerd bij de bekering van Vladimir de Heilige, de toenmalige vorst van het Kiëvsse Rijk. Het Rijk van Kiev raakte langzamerhand versnipperd over verschillende vorstendommen en het Oekraïense grondgebied viel in 1240 ten prooi aan invallen van Mongolen. In de 13e en 14e eeuw wist Litouwen steeds meer voormalige Russische vorstendommen ten westen van de Dnjepr onder zijn gezag te verenigen. In 1362 werd ook Kiev ingenomen. Litouwen fuseerde in 1569 met Polen. De gebieden ten oosten van de Dnjepr werden in 1686 onderdeel van Rusland en werden geleidelijk gerussificeerd. Die ten westen van de Dnjepr bleven Pools, kwamen in 1795 onder Habsburg, en ondergingen een westerse invloed. In deze periode werden de grondslagen gelegd voor de nu nog bestaande verschillen tussen het westen en het oosten.

Na de Oktoberrevolutie van 1917 volgden tijdens de Russische Burgeroorlog verschillende staten elkaar op in Oekraïne. In 1922 werd de Oekraïense SSR onderdeel van de Sovjet-Unie. Tijdens het bewind van Stalin onderging het oostelijke deel van Oekraïne een krachtige industriële ontwikkeling. De gedwongen collectivisering van landbouwbedrijven leidde evenwel tot de hongersnood van 1932-33 waardoor een vijfde deel van de boerenbevolking (5 tot 10 miljoen mensen) het leven liet.

In 1939 kwam ook het westelijk deel van Oekraïne onder Sovjetbewind. In 1941 vielen de Duitsers de Sovjet-Unie binnen. Zij gingen daarbij over tot grootschalige jodenvervolgingen en het ronselen van 'Ostarbeiter'. Oekraïne verloor toen een zesde deel van de bevolking. Na de Tweede Wereldoorlog

ontwikkelde Oekraïne zich tot een van de belangrijkste en meest welvarende Socialistische Sovjetrepublieken (SSR's) van de Sovjet-Unie. In 1954, tijdens het bewind van Chroesjtsjov, werd het schiereiland de Krim overgeheveld van Rusland naar Oekraïne.

Na de staatsgreep in Moskou riep het Oekraïense parlement op 24 augustus 1991 de onafhankelijkheid uit.

7 Staatsvorm

Oekraïne riep op 24 augustus 1991 zijn onafhankelijkheid uit, toen in de Sovjet-Unie een staatsgreep van conservatieve krachten was mislukt. De bevolking sprak zich op 1 december per referendum uit voor onafhankelijkheid. Enkele weken later hield de Sovjet-Unie op te bestaan. Thans is Oekraïne lid van het Gemenebest van Onafhankelijke Staten (het GOS).

Het staatshoofd van de Oekraïne is een president (rechtstreeks door het volk gekozen). De regering wordt geleid door een premier. In het parlement (Verchovna Rada) zitten 450 parlementsleden uit verschillende politieke partijen, voor een termijn van 4 jaar gekozen. De kiesleeftijd is 18 jaar. Het nationale motto is "Volja, Zlahoda, Dobro" (= wilskracht, eendracht, tevredenheid).

Oekraïne is geen van de Europese Unie.

Het volkslied is Sjtsje ne vmerla Oekrajiny.

24 augustus is de nationale feestdag.

8 Regio's en departementen

Oekraïne is onderverdeeld in 24 oblasten, een autonome republiek en twee steden met een bijzondere status.

9 Infrastructuur

De meeste wegen hebben een slecht onderhouden wegdek vol gaten en kuilen. Snelwegen ontbreken, met uitzondering van enkele vierbaanswegen in de omgeving van grotere steden. Op het platteland zijn nog veel onverharde wegen. De bewegwijzering is redelijk (Cyrillische schrift).

Er ligt meer dan 22.000 km spoorweg in Oekraïne. Tot het uiteenvallen van de Sovjet-Unie waren de Oekraïense spoorwegen een belangrijk onderdeel van het breedspoorverkeer. Ook sinds de onafhankelijkheid is dat nog zo. De routes met de zwaarste verkeer zijn reeds geëlektrificeerd.

Elektrificatie van een groot aantal andere (personen)lijnen heeft grote prioriteit. Er bestaan goede verbindingen tussen alle steden in het land, en de kwaliteit is acceptabel. Een goedkopere, en minder comfortabele, manier om rond te reizen is de bus. Veel bussen zijn echter minder comfortabel.

Bij de hoofdstad Kiev liggen 2 vliegvelden en verspreid over het land nog 12 andere.

Belangrijkste havenstad is Odessa.

10 Klimaat

In Oekraïne heerst een gematigd landklimaat. De zomers zijn in het algemeen warm en de winters niet te koud.

11 Rivieren en meren

Er stromen duizenden rivieren door het land. Drie grote rivieren doorkruisen het land: de Dnjepr (langste rivier), de Dnjestr en de Donets.

In Oekraïne zijn meer dan 3000 meren met een gezamenlijke oppervlakte van meer dan 2.000 vierkante kilometer. De gemiddelde oppervlakte van de meren in Oekraïne is 0,67 vierkante kilometer. Slechts 30 meren zijn meer dan 10 vierkante kilometer in oppervlakte, en 13 meer dan 30 vierkante km.

De grootste meren van Oekraïne bevinden zich langs de kusten van de Zwarte Zee en de zee van Azov.

De gezamenlijke oppervlakte van deze meren is goed voor bijna 59 procent van het merengebied in Oekraïne.

12 Gebergten

Het landschap bestaat grotendeels uit vlak terrein met de vruchtbare Pontische steppe in het zuiden en uit verschillende plateaus. De belangrijkste daarvan is het Donets-plateau in het uiterste oosten van het land. De enige bergen vindt men in het zuiden op het Krimchiereiland (met toppen tot 1545 meter hoogte) en in het westen (Karpaten: 2061 meter). De kust van de Zwarte Zee bestaat uit vele baaien en riviermondingen, terwijl de kust langs de Krim juist rotsachtig is. De kust aan de Zee van Azov is net als die aan de Zwarte Zee vooral laag, met hier en daar zandplaten.

13 Nationale en regionale parken

In een poging de natuur te beschermen heeft de regering de afgelopen decennia 17 natuureservaten, 12 nationale parken en 4 zogeheten biosfeerreservaten ingericht.

14 Industrie en economie

De industrie bestaat voornamelijk uit ijzer- en staalproductie en machinebouw. In Oekraïne wordt veel steenkool en ijzererts uit de grond gehaald. Maar ook olie, zout en diamanten worden gewonnen. Ondanks de rijkdom aan bodemschatten en landbouwgrond kampt Oekraïne met gigantische economische problemen. Dit is te wijten aan de overgang van een door de staat gesubsidieerde landbouw en industriebeleid naar een kapitalistische, zelfvoorzienende economie. De verouderde methodes en technieken en de vervallen fabrieken kunnen niet opboksen tegen de concurrentie. Geld om te vernieuwen en te investeren is er niet. Daarnaast houdt de wijdverbreide corruptie het land in de wurggreep.

15 Wijnbouw

De wijnindustrie van Oekraïne heeft een lange traditie en dateert al van de 4^e eeuw voor Christus. Onder tsaar Nicholas II (eind 19^e, begin 20^e eeuw) werd de wijnmakerij van Massandra opgericht. Tijdens de Sovjet-tijd was Oekraïne de grootste wijnleverancier in de USSR. In 1896 moesten alle wijngaarden op last van president Gorbatsjov worden gesloten vanwege de inperking van het alcoholgebruik. Sinds 2000 stijgt de productie en de export van de wijnen snel.

16 Landbouw

Ongeveer de helft van de oppervlakte van het land wordt gebruikt voor de landbouw. Landbouw voorziet in ongeveer een vijfde deel van het binnenlands product. De opbrengsten uit de landbouwproductie (zonnebloemen, suikerbieten en koren) zijn relatief hoog.

17 Bosbouw

15% van het grondgebied is bedekt met bossen. In de aan Wit-Rusland grenzende dunbevolkte regio's Polissija en Volhinija zijn nog volop authentieke oerbossen met beuken- en eikenbomen te vinden. Het land telt meer dan honderd boomsoorten. Het noordelijke bosgebied bestaat uit gemengd naald- en loofwoud. In Oekraïne zijn ook nog grote moerassen te vinden. De Karpaten en de Krim zijn nog bosrijker en de vegetatie is daar ook gevarieerder dan in het noorden.

18 Godsdienst

Oekraïne is overwegend christelijk. Bijna 80% van de bevolking behoort tot de Oekraïens-orthodoxe Kerk. In 1946 diende ze op last van de Sovjetautoriteiten over te gaan tot de Oosters-orthodoxe Kerk. Haar kerken werden gesloten en haar priesters veroordeeld tot ballingschap of een clandestien bestaan. Na de onafhankelijkheidsverklaring van het land in augustus 1991, werd de kerkelijke hiërarchie in 1992 weer hersteld en kon het katholieke geloof weer beleden worden. Joden vormen in Oekraïne een minderheid, maar zijn cultureel en religieus nog zeer actief. Er leven ongeveer 500.000 moslims in Oekraïne[8]. De islam maakt al eeuwen deel uit van het religieuze leven in Oekraïne.

19 Onderwijs

Onderwijs is verplicht voor kinderen tussen 7 en 15 jaar.

20 Cultuur

De belangrijkste Oekraïense literatuur ontstond in de achttiende eeuw. Deze literatuur was vaak nationalistisch van karakter. Muziek werd vroeger in Oekraïne gebruikt om te verhalen over de heldendaden van de Kozakken. De moderne muziek vindt hierin nog steeds zijn wortels. Er wordt nog veel gebruik gemaakt van de bandura, een groot snaarinstrument, om de zang te begeleiden. Het instrument is tevens het nationale symbool. Kozakkenkoren zoals het Oekraïense Bandura Koor treden overal ter wereld op. Kunst en architectuur zijn vaak religieus van aard. Hoewel er nog veel prachtige kerkgebouwen staan hebben de Sovjets veel kapot gemaakt. De kathedralen die zijn blijven staan, maar ook veel musea, hangen vol met iconen, beeldhouwwerken en fresco's.

21 Eten en drinken

De voornaamste ingrediënten uit de Oekraïense keuken zijn aardappels, graan, wortelen en bieten. Desserts zijn mierzoet; overladen met honing en ingemaakte pruimen en kersen. Ook zoet banket, de varenky, is een Oekraïense lekkernij. Hét nationale gerecht is salo. Salo is afgekoeld varkensvet. Ooit ontstaan uit armoede, gewoon vlees was te duur, tegenwoordig heeft ieder huishouden zijn eigen recept. De Oekraïners praten over salo als Fransen over wijn. Naarmate de salo ouder is, wordt hij beter en duurder.

Wodka, gestookt uit graan of aardappelen, wordt veel en vaak geconsumeerd. Veel Oekraïners brouwen het zelf.

22 Taal

De officiële taal van Oekraïne is het Oekraïens. Het Oekraïens is nauw verwant aan het Russisch. Van de bevolking heeft 67% het Oekraïens als moedertaal, maar veel mensen spreken ook Russisch, vooral op de Krim en de oostelijke oblasten Donetsk en Loehansk. In het westen spreekt een kleine minderheid ook Hongaars, Pools en Roemeens. Toen de Oekraïne deel uitmaakte van de Sovjet-Unie, werd de kennis van het Oekraïens niet aangemoedigd, maar na de onafhankelijkheid bloeide de taal weer op. Vooral oudere Oekraïners spreken ook beter Russisch dan Oekraïens, omdat het Russisch lange tijd als eerste taal op school geleerd werd. Het Oekraïens maakt gebruik van het cyrillische schrift.

23 Geldeenheden

De munteenheden in Oekraïne is de grivua.

24 Media

De belangrijkste televisiestations in Oekraïne zijn UT-1 (overheidstelevsie), 1+1 en Inter, ICTV, STB en Novyi Kanal. Deze televisiestations zijn de enige in Oekraïne die in het grootste deel van het land kunnen bekeken worden, daarnaast bestaan er nog honderden regionale stations, ook voor de radio.

In Oekraïne worden meer dan 100 kranten en andere nieuwsbronnen uitgegeven.

25 Belangrijkste monumenten en topics

- Hoofdstad Kiev
- Lvov, de hoofdstad van West-Oekraïne. Het centrum is één groot openluchtmuseum.
- Odessa Veel historische gebouwen, heerlijke badplaats.
- Krim schiereiland, de warmste streek van de Oekraïne. Hier ligt ook Jalta, bekend geworden door de gelijknamige conferentie tussen Roosevelt, Churchill en Stalin om het naoorlogse Europa te verdelen.

- Andere interessante plaatsen: Charkov (industriestad, maar met interessante musea over beeldende kunst en geschiedenis, Uspensky Kathedraal. Andere bezienswaardige steden zijn Kamyanets, Sebastopol en Pochayiv.